

1011070050502251010000008993050028490E00

КОПІЯ

Додаток
до наказу Національного агентства
з питань запобігання корупції

28 липня 2021 року № 460/21

Обґрунтування
Національного агентства з питань запобігання корупції
щодо відмови у погодженні (непогодженні) антикорупційної програми
Вищої ради правосуддя на 2021 рік

Антикорупційна програма Вищої ради правосуддя на 2021 рік, затверджена рішенням Вищої ради правосуддя від 01.07.2021 № 1445/0/12-21 (далі – антикорупційна програма ВРП), надіслана супровідним листом від 05.07.2021 № 20951/0/9-21.

Аналіз антикорупційної програми ВРП здійснювався на відповідність вимогам, визначеним у розділі II Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) від 08.12.2017 № 1379 (далі – Порядок), Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства від 02.12.2016 № 126 (далі – Методологія), зокрема:

- принципам підготовки антикорупційної програми;
- порядку затвердження антикорупційної програми;
- вимогам до складових частин антикорупційної програми органу влади, в тому числі звіту за результатами оцінки корупційних ризиків;
- правилам оцінки корупційних ризиків;
- вимогам до заходів щодо усунення виявлених корупційних ризиків.

З метою аналізу вивчено матеріали антикорупційної програми ВРП та нормативно-правові акти, які регулюють діяльність ВРП, антикорупційні програми ВРП за попередні періоди.

За результатами аналізу антикорупційної програми ВРП встановлено, що вона не підлягає погодженню, оскільки не відповідає вимогам, визначеним у пп. 1, 9 розділу II Порядку, а саме:

1. *Розроблена з порушенням принципів підготовки антикорупційної програми органу влади (об'єктивності та неупередженості)*

Цей принцип вимагає, щоб дії та рішення посадових осіб органу влади під час підготовки антикорупційної програми були спрямовані виключно на досягнення мети щодо налагодження в органі влади ефективної системи запобігання та виявлення корупції (п.п. 5 п. 1 розділу II Порядку).

Всупереч цьому принципу антикорупційна програма ВРП не спрямована на ефективне управління корупційними ризиками та не сприятиме досягненню мети її прийняття, оскільки чинники ідентифікованих в органі корупційних ризиків не можуть бути усунені (мінімізовані) у визначений у програмі строк (2021 рік) з урахуванням впливу на час її затвердження рішенням ВРП від 01.07.2021 половини строку, на який

вона розрахована. Для досягнення мети щодо налагодження у Вищій раді правосуддя ефективної системи запобігання та виявлення корупції необхідно передбачити більш тривалий період реалізації заходів з усунення корупційних ризиків. Крім того, результати оцінки корупційних ризиків у діяльності ВРП характеризуються низкою суттєвих недоліків:

чинники ідентифікованих корупційних ризиків №№ 7, 8, 9, 10, 11 визначені формально та зведені до констатації лише суб'єктивних причин, які їх породжують (приватний інтерес, можлива недоброчесність, недостатній контроль);

ідентифіковані корупційні ризики №№ 3, 9 описані узагальнено та нечітко, що не дає змоги встановити, у чому конкретно вони полягають;

описи корупційних ризиків №№ 11, 12 відсутні, а ризики визначені як їх чинники;

опис корупційного ризику № 13 «дискреційні повноваження посадових осіб ВРП під час підготовки тендерних документів щодо їх формування під конкретного постачальника або закупівля у конкретного постачальника (виконавця) без моніторингу відповідного ринку» не охоплює стадії підготовки тендерної документації і стосується лише можливості «фальсифікації результатів моніторингу відповідного ринку працівником, який його здійснював»;

ідентифікований корупційний ризик № 14 сформульовано як «зловживання посадових осіб під час опрацювання запитів на публічну інформацію, звернень громадян», натомість у таблиці оцінених корупційних ризиків у діяльності ВРП та заходів щодо їх усунення ризик № 14 визначений як «Неврегульованість процедури розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень»;

чинник корупційного ризику № 16 «задоволення інтересів сторонніх осіб» визначений формально та не конкретизований.

2. Запропоновані заходи з усунення (мінімізації) корупційних ризиків не спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків

Серед заходів щодо усунення корупційних ризиків, які містяться у додатку 2 до звіту за результатами оцінки корупційних ризиків, Національне агентство ідентифікувало такі, що не спрямовані на усунення або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційного ризику.

Заходом для усунення (мінімізації) корупційного ризику № 1 «можливість члена ВРП задовольнити свій приватний інтерес під час реалізації визначених законом повноважень» визначено «проведення аналізу практики застосування положень закону щодо відводу / самовідводу члена ВРП», що не є заходом, який може усунути (мінімізувати) ідентифікований ризик. Враховуючи опис і вказаний чинник цього ризику «недосконалість законодавства», заходами з його мінімізації можуть бути впровадження механізму розкриття приватного інтересу та ініціювання внесення змін у нормативно-правові акти.

Як заходи для усунення (мінімізації) корупційного ризику № 2 «можливість посадової особи ВРП задовольнити свій приватний інтерес під час опрацювання матеріалів щодо реалізації ВРП визначених законом повноважень» визначено «попередження посадових осіб ВРП про персональну відповідальність за порушення законодавства...» та «розробка пам'ятки про попередження та моніторинг дотримання вимог законодавства...», що не може бути достатніми заходами з усунення (мінімізації)

ідентифікованого ризику. Зважаючи на чинники цього корупційного ризику «приватний інтерес та можлива недоброчесність посадової особи ВРП», заходи щодо усунення (мінімізації) корупційного ризику мають передбачати врегулювання внутрішніх процедур реалізації посадовими особами ВРП визначених законом повноважень шляхом розробки внутрішніх алгоритмів. Крім цього, строком виконання вказаного заходу зазначено «перше півріччя 2021 року», що є об'єктивно неможливим, а тому необхідно визначити інший строк виконання заходу.

Захід «забезпечення контролю керівництва за підготовкою процесуальних документів та належним представництвом інтересів ВРП, шляхом розгляду підготовлених процесуальних документів», запропонований для усунення (мінімізації) корупційного ризику № 3, потребує уточнення, оскільки згідно з п. 5 розділу II Порядку заходи, визначені в антикорупційній програмі, мають бути чіткими та конкретними.

Заходи для усунення (мінімізації) корупційних ризиків №№ 4, 5, 7 не є достатніми, оскільки не передбачають фіксування засідань комісії, зберігання файлів фіксації засідань комісії протягом певного строку та запровадження вимог до обґрунтування рішень Комісії.

Строком виконання заходів з усунення (мінімізації) корупційних ризиків №№ 6, 7 зазначено «перше півріччя 2021 року», що є об'єктивно неможливим, а тому необхідно визначити інший строк виконання заходів.

Для усунення корупційного ризику № 10 «зловживання посадових осіб ВРП під час обліку та списання необоротних активів і запасів» запропоновані такі заходи: контроль за впровадженням / виконанням наданих рекомендацій, аналіз результатів інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахункових документів. Однак вони не є достатніми для усунення таких чинників цього корупційного ризику, як «недостатній контроль за використанням фінансових та матеріальних ресурсів, низький професійний рівень, недостатній контроль за процесом організації бухгалтерського обліку». Достатніми заходами для мінімізації визначених чинників цього корупційного ризику можуть бути: проведення навчань для підвищення низького професійного рівня, запровадження позапланових перевірок, аудитів та передбачення заходів для заохочення викривачів і сприяння їм у повідомленні про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень під час обліку та списання необоротних активів і запасів у ВРП.

Відповідно до абз. 3 п. 9 розділу II Порядку заходи, що закріплюються у звіті за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності органу влади, мають бути достатніми для усунення або мінімізації умов (причин) виникнення таких ризиків.

3. Існує потреба у здійсненні додаткової оцінки корупційних ризиків, оскільки попередню оцінку проведено неповно або неправильно (запропоновані заходи з усунення (мінімізації) корупційних ризиків є існуючими заходами контролю)

Серед заходів щодо усунення корупційних ризиків у діяльності ВРП, визначених у звіті за результатами оцінки корупційних ризиків, Національне агентство ідентифікувало такий існуючий захід контролю, як:

докладне протоколювання процесу ухвалення рішень за результатами проходження усіх етапів конкурсу (захід, запропонований для усунення корупційного ризику № 8).

Вказаний захід контролю вже передбачений чинним законодавством, зокрема Порядком проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 № 246 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 648), Положенням про секретаріат Вищої ради правосуддя, затвердженим рішенням Вищої ради правосуддя від 23.03.2017 № 579/0/15-17 (зі змінами).

Закріплення таких заходів контролю в антикорупційній програмі органу влади відповідно до абз. 4 п. 9 розділу II Порядку не допускається.

Існує необхідність здійснити додаткову оцінку корупційних ризиків у зв'язку з ідентифікацією Національним агентством таких корупційних ризиків у діяльності Вищої ради правосуддя:

неврегульованість процедури опублікування інформації про хід розгляду дисциплінарних скарг внаслідок відсутності механізму оприлюднення відповідної інформації;

можливість задоволення приватного інтересу через застосування вибіркового підходу до встановлення строку розгляду дисциплінарних скарг та інших документів внаслідок відсутності правил (критеріїв) визначення черговості розгляду дисциплінарних скарг та інших документів;

можливість зловживання посадовими особами ВРП порушенням строків розгляду дисциплінарних справ в інтересах зацікавлених осіб через відсутність механізмів контролю за дотриманням строків розгляду дисциплінарних скарг та відповідальності за його порушення;

можливість задоволення посадовими особами ВРП приватного інтересу або інтересів третіх осіб внаслідок приховування окремих документів матеріалів дисциплінарної справи від скаржника чи вилучення їх зі справи внаслідок неврегульованості порядку оформлення дисциплінарних справ та ознайомлення з ними;

можливість члена ВРП задовольнити свій приватний інтерес під час реалізації визначених законом повноважень через відсутність єдності практики, узагальнень та роз'яснень щодо оціночних понять, як-от авторитет правосуддя, істотні наслідки, відсутність правил розмежування суддівської помилки, недбальства та умислу;

можливість зловживань посадовими особами ВРП під час реалізації визначених законом повноважень через наявність у Регламенті ВРП норми, згідно з якою відеотрансляція засідань Ради може відбуватися лише за наявності клопотань (згоди) всіх сторін (осіб, щодо яких розглядається питання порядку денного), за результатами розгляду яких Рада ухвалює відповідне рішення.

Таким чином, оцінка корупційних ризиків у діяльності ВРП не відповідає вимогам Порядку.

З огляду на викладене антикорупційна програма ВРП на 2021 рік не підлягає погодженню Національним агентством на підставі абз. 2, 4, 5 п. 9 розділу IV Порядку.

**В.о. керівника Департаменту
запобігання та виявлення корупції**

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

1

*В.о. керівника
Департаменту
запобігання та
виявлення корупції*

Василь Луцук

(посада, дата, підпис, П.І.Б.)

Василь ЛУЦИК

28.07.2021